

Nybroprofilen Sture Ljungdahl

Biografi

"Sture Ljungdahls far, bokbindaremästaren Anders Gustaf Ljungdahl (1825–1897), flyttade 1852 från Ljungby till Nybro. I det då mycket lilla samhället Nybro grundade han ett bokbinderi. Så småningom utökades verksamheten med bok- och pappershandel.

1895 fick Sture Ljungdahl på grund av faderns sjukdom ta över rörelsen. Han hade gått i lära hos sin far och praktiserat i Berlin, där han fått inblick i bokbindareyrkets utveckling från hantverk till industri. Efter faderns död utökade han företaget med ett tryckeri - den första maskinen utgjordes av en handpress för visitkort. Efter ytterligare några år startades en grossiströrelse i papper. Han köpte in omslagspapper, kontorsartiklar mm och reste runt med sina prover till lanthandlare, glasbruk och fabriker.

I början av första världskriget diskuterade Sture Ljungdahl med grosshandlaren Levi Feinbaum från Oskarshamn möjligheterna av att sätta igång tillverkning av kuvert. Feinbaum hade tidigare erfarenhet av sådan fabrikation. Som en följd av diskussionerna bildades 1915 AB Sture L & co med Ljungdahl som VD. Depressionen i början av 1920-talet ledde till stora kundförluster. Räddningen kom med förbudsomröstningen 1922. Valkuvert i specialutförande skulle framställas, och efter det att företaget ställt en borgen på 50 000 kr som leveransgaranti, fick det ordern. 1931 avskildes bokhandeln från kuvertfabriken och blev eget bolag, dock med AB Sture L & co som huvuddelägare. 1937 överläts emellertid bokhandeln efter att i 85 år ha varit i familjens ägo.

Kuverttillverkningen tog med tiden en allt större del av produktionskapaciteten i anspråk, och Ljungdahls ord att "i goda som dåliga tider måste folk skriva brev, om inte annat så räkningar" tycktes ha fog för sig. Familjeföretaget utvecklades till ett av Skandinaviens största i sin bransch (brevpapper och kuvert) med export över hela världen. 1981 var AB Sture L & co Europas tredje och Sveriges största kuverttillverkare och företaget ägdes till 61 % av "Ljungdahlare" i fjärde generation. Lokalt har naturligtvis denna industri betytt mycket. Från cirka 25 anställda i boktryckeri, bokbinderi och pappershandel vid första världskrigets slut sysselsatte företaget i början av 1960-talet cirka 300 och i början av 1980-talet cirka 800, varav omkring 600 i Nybro.

Sture Ljungdahl hade ett livligt intresse för Nybro och dess angelägenheter, och via kommunala engagemang tog han under lång tid del i ortens sociala och ekonomiska utveckling. För Nybro missionsförsamling spelade han en viktig roll, först som söndagsskollärare och sedan som predikant. Som företagsledare var han framsynt och hade förmåga att samla goda medarbetare omkring sig."

Författare: Göran Nilzén

Att tänka hovsamt

Nybro köpings bokhandlare satt på sin tid en varm sommardag vid skrivbordet på sitt kontor. Tvenne kvinnliga biträden skötte om expedieringen i den intill kontoret belägna butiken. Genom den öppna dörren hördes en manlig stämma nojsa med biträdena. De fingo veta att han var från en socken i Kronobergs län, att han på flera år ej besökt Nybro och tyckte det var märkvärdigt vad köpingen hade gått framåt. I förbigående nämnde han också, liksom en smula skrytsamt, att han fått ett par supar - förmodligen anledningen till hans stora språksamhet.

Mannen fortsatte sitt prat och råkade bl. a. säga, att han så innerligt väl visste om ägaren till affären, kände till hans verk- samhet och hade mycket hört talas om honom, men, tillade han, jag har aldrig sett honom och det skulle vara så roligt att få se och hälsa på honom.

När nu bokhandlaren därinne på sitt kontor hörde detta, så tyckte han att det för honom var både glädjande och smickrande att vara så pass känd och välkänd långt borta i Kronobergs län. Mannens uttalade önskan var ju billig och borde därför bli före- mål för ett tillmötesgående.

Utkommen i butiken ställde sig så bokhandlaren utanför disken bredvid den språksamme kronobergaren. Det var en stor och ståtlig gammal man, lik konung Saul, i det han var huvudet högre än allt folket, en riktig kämpagestalt.

En diskret harkling och lite hosta: från den nykomne blev ej observerade. Ett artigt och högt uttalat "goddag" gjorde att den store mannen för ett ögonblick såg ned på mannen vid sin sida. Då såg han bara ett par uppkavlade skjortarmar och ett allt annat än prydligt klisterförkläde. Intrycket blev väl, att det var någon från bokbindareverkstaden eller rent av affärens spring- pojke, vadan den vänliga hälsningen blev helt och hållet obesvarad.

Nu hade bokhandlaren, för att göra sig bemärkt, ingen annan råd än att gå lite mera aggressivt till väga, ställde sig framför den store mannen, förklarar sig hört hans uttalade önskan om att en gång få se ägaren av affären samt slutar sitt anförande med den upplysningen: "Jag, som nu talar med Eder, jag är just den mannen".

Vid den sålunda framförda presentationen går kronobergaren fyra eller fem steg baklänges, rätar på sin höga gestalt, sträcker ut armen och med pekfingret riktat på bokhandlaren utbrister i en retfullt föraktlig och medömkansvärd tonart: "Ä' dä' L j u n g- d a h l?"

När jag måste erkänna att så var förhållandet, hade jag förlorat lusten till vidare samtal. Den store mannen vände emot mig sin breda ryggtavla och jag förstod granneligen att han, för sin del, inte hade någon lust att fortsätta bekantskapen. För honom var jag idel luft.

Så var det att vända tillbaka till kontoret så obemärkt som möjligt. Hela historien var förarglig. Inte minst då det märktes att de båda biträdena, för att ej visa vanvördnad emot sin chef hade all möda i världen att hålla styr på sina skrattmuskler.

På kontoret satt så chefen åter igen, men nu en god stund med armbågarna på skrivbordet och huvudet lutat emot händerna. Där satt han och svalde och svalde förargelsen. Men det gick snart över och slutade med en stilla meditation över vad skrivet står:

"Jag tillsäger var och en, som är bland eder, att icke tänka högre om sig, än han bör tänka, utan tänka hovsamt" och där- utöver ett annat, så lydande ord: "Om någon tycker sig något vara, ändock han intet är, så bedrager han sig själv".

Författare: Sture Ljungdahl